

Tretji povzetek (Tocqueville, Tarde, Tönnies)

G. P.

Novinarstvo, 3. letnik, redni študij

Ljubljana, 9. marec 2013

Tocqueville: Demokracija v Ameriki – Tiranija večine

Politična kultura v ZDA je na videz zelo demokratična v primerjavi z Evropo, kjer tisti čas še vedno vlada aristokracija (tako ali drugače). Vendar je to le privid. Rezultat prepletanja demokracije in t. i. individualizma ima za posledico vzpon tiranije, ki bi jo izvajala večina nad ostalimi. Posameznik, ki ne razmišlja podobno kot večina, ali se od toka večine oddalji, je praktično odpisan, saj ima večina v takšni demokraciji poleg ekonomske tudi veliko moralno moč, s katero lahko usmeri svobodno voljo vsakega individuuma. Manjšina nima vpliva nad večino, zato se ljudje v občutkih nemoči in nerazumevanja vsega, kar se odklanja od večinskega mnenja, umikajo v svojo samoto, kjer zanimanje za javno mnenje zbledi in zamre, ostane pa samo navidezna enakost.

Tarde: Mnenje in prisotna množica

Vsaka javnost je zgrajena iz posameznih duhov, ki skupaj oblikujejo kolektivnega duha (kolektivna psihologija), neko vsesplošno mnenje, ki je posledica delovanja kolektivnega duha. Posamezniki, ki sestavljajo takšno skupino, se med seboj ne poznajo in so lahko zelo daleč narazen. Javnost kot taka se je razvila s pomočjo tiska, ki je enako misleče ljudi na različnih koncih države (sveta) povezal. Tarde razlikuje med prisotno množico, ki jo vodi nek voditelj, in javnostjo, ki za „delovanje“ ne potrebuje nobenega voditelja. Skupaj z voditeljem propade tudi množica, medtem ko se javnost širi in ni nikakor omejena. Individuum lahko pripada eni prisotni množici različnim javnostim (stalnim ali občasnim – slednjih je vedno več).

Tönnies: Kritika javnega mnenja

Gre za kritiko javnega mnenja. Tönnies javno mnenje poimenuje „mnenje javnosti“ ter na celotno zadevo pogleda iz povsem drugega zornega kota. V prvi plan postavlja t. i. socialno voljo. Javnost je subjekt te socialne volje, mnenje javnosti pa se po njegovem mnenju izoblikuje prek družbenega soglasja. Soglasje javnosti je vedno racionalno in je rezultat znanja ter vedenja posameznikov, ki vlagajo individualno znanje in mišljenje vanj. Mnenje, ki je plod lastnega razmišljanja in različnih (številnih) mnenj, avtor opiše kot neke vrste razumsko religijo. Mnenje javnosti ima sicer velikanski pomen, saj na nek način tekmuje z zapisanimi zakoni kot s še eno obliko družbene volje.